

Bjergbanens historie

Banestrækningen blev indviet i 1899 og eksisterede i 70 år. Den udgik fra stationen i Svenstrup til Nibe gennem stationerne i Godthåb, Tostrup og Sønderholm.

I dag kan det være svært at forestille sig den kamp, der var dengang mellem de små kommuner om at få ”fremskridtet”, jernbanen, til at gå gennem deres kommune. Jernbanens linieføring blev et kompromis. Ikke alle byer og virksomheder, der ønskede det, kunne få en station. Hele strækningen mellem Nibe og Godthåb kom således til at gå gennem landbrugsland.

Landsbyerne, der lagde navn til trinbrætter og stationer, lå langt fra jernbanen. Man havde vel håbet på, at der her – som det var sket ved andre jernbaner – opstod små byer ved stationerne. Men det skete ikke. Sønderholm Station lå placeret 2 km syd for Sønderholm by. Ligesom de andre himmerlandske baner lukkede denne bane i 1969. Banernes funktion var indhentet af udviklingen, og transport og befordring foregik nu ad landevejen.

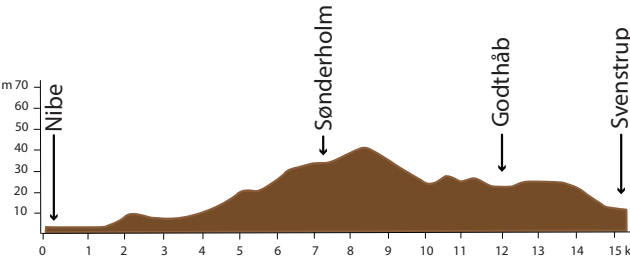
Navnet Bjergbanen

Strækningen fik navnet Bjergbanen, da højdeforskellen mellem de lavtliggende byer Aalborg/Nibe, og højderne på ca. 50 m over havet ved Sønderholm, bestemt ikke var uden betydning, da jernbanen blev anlagt.

Der måtte købes stærke lokomotiver, og skinnerne skulle være ekstra kraftige. De første to damplokomotiver havde en tophastighed på 45 km i timen.

Damplokomotiv på strækningen ca. 1930. Foto: © Lokalhistorisk forening for Ellidshøj, Svenstrup og Godthåb sogne

Længdesnit over strækningen fra Nibe til Svenstrup

I følge køreplanen fra 1933 varede turen fra Svenstrup til Nibe ca. 35 minutter. Banens godskunder kom først og fremmest fra landbruget og de dertil knyttede virksomheder. Især slagteriet og jernstøberiet i Nibe samt Godthåb Hammerværk var gode kunder for banen.

Jernbanen havde kun ét spor, dog kunne to tog i hver sin retning passere hinanden på stationer med vigespor.

Foto: © Arkiv www.nordjyllands-jernbaner.dk

Mellem stationerne var der også holdepladser – kaldet trinbrætter – hvor personer, der ville med toget, selv kunne dreje på et signal for at vise togføreren, at nye rejsende skulle med. På strækningen Godthåb – Nibe var der 5 trinbrætter.

Bjergbanen i dag

I dag er alle trinbrætter og de fleste stationsbygninger fjernet. Dog eksisterer stationsbygningen for Sønderholm Station stadig, men den er nu ombygget til privat bolig – uden offentlig adgang. I haven til den tidligere stationsbygning ses stadig betonkanten fra perronen. På Godthåb Station er kun bevaret et grønmalet skur, som blev benyttet til gods, der skulle med banen.

Godthåb Station, 1964. I bygningen yderst til højre ses den gamle brugs. Brugsen er i dag nedlagt, men bygningen eksisterer stadig. Foto: © Ulf Holtrup, Arkiv www.nordjyllands-jernbaner.dk.

Flere steder langs jernbanen blev der anlagt store volde af jord for at forhindre snedriver på sporene. Snevolde ses f.eks. på sydsiden af Godthåb Station og ved det tidligere trinbræt på Nyrup Mark, 2 km øst for Binderupvej. Snevolde er i dag helt tilgroet med træer, så de ligner en lille skov på en bakke i det ellers så flade landskab.

Planter og dyr langs stien

Vandet i Hasseri Å og Binderup Å er meget rent og ilt-rigt, hvilket giver ideelle livsbetingelser for en lang række dyr og insekter, men også bækørreder og andre fisk trives her.

Der er fundet flere arter biller, døgnfluer og vårfluer, som kun findes i vandløb med fin vandkvalitet. Flere gange er odder set ved åerne.

Broget døgnflue Foto: © Biopix, N. Sloth

Odder med bytte Foto: © Scanpix, Gert S. Laursen

Silkehalen finder føde i frugttræerne

Du kan også samle snapseurter fx Prikbladet perikon langs stien © J. Balslev Hansen

Agertidsel © J. Balslev Hansen

Gul snerre og Blåhat © J. Balslev Hansen

Helt andre planter trives i bunden af jernbaneskråningen, hvor der mange steder er mere fugtigt.

Alm. mjødukt er meget almindelig i våde grøfter langs banestien både sommer og efterår.

Alm. Mjødukt © J. Balslev Hansen

Landskabet og dets anvendelse

Bjergbanestien går gennem et åbent, storbakket landskab, der især er formet under sidste istid. Isen har flere steder skubbet jorden op i store bakker, og smeltevandet har gravet dybe furer i landskabet.

Isen og smeltevandets udformning af landskabet skete henover et landskab af store kalkbakker. Det ses tydeligt i bakkerne ved Tostrup. Her er der flere steder mindre end 1 m overjord (fra istiden) oven på kalken.

Køer græsser på markerne op til stien © J. Balslev Hansen

Landskabet er præget af dyrkede marker med korn og raps samt af landbrug med store flokke af malkekøer på græs i sommermånederne. I engene langs de to åer går ungkreaturer, der er nysgerrige, når du færdes på stien.

Det storbakkede landskab set fra banestien © J. Balslev Hansen

Bjergbanestien

Nedlagt banestrækning mellem Svenstrup og Nibe

By- og Landskabsforvaltningen

Park & Natur
Stigsborg Brygge 5
9400 Nørresundby
Kontakt: park.natur@aalborg.dk

Revideret og udgivet 2018

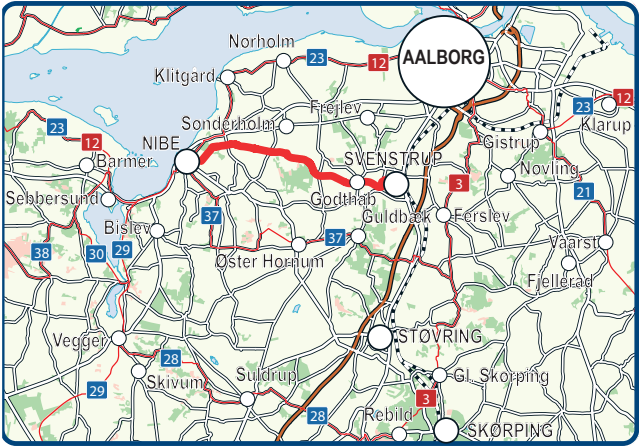
Danmarks
Naturfredningsforening

Om Bjergbanestien

Svenstrup Station: N 56 58.235 E 9 51.361
Godthåb: N 56 58.278 E 9 48.548
Nibe: N 56 58.960 E 9 38.364

Bjergbanestien, lokal cykelrute 700, er en ca. 14 km lang cykel- og gangsti fra Svenstrup via Oldstien til Godthåb og Nibe. Fra Svenstrup er der stiforbindelse til de rekreative områder i Østerådalen og videre mod Aalborg. Fra Skalskoven vest for Nibe fortsætter stien ad Nørregade, som fører til Nibe centrum, hvor Nibe jernbanestation engang lå. Banestien fortsætter gennem Nibe og videre mod Hvalpsund ad regional cykelrute 29.

Projektets tilblivelse

Projektet om etablering af cykel- og gangsti på den nedlagte banestrækning og udarbejdelse af information er blevet til i et samarbejde mellem Danmarks Naturfredningsforening og Aalborg Kommune.

Projektet er støttet økonomisk med midler fra Den A. P. Møllerske Støttefond, Energinet.dk og Sundheds- og Kulturforvaltningen i Aalborg Kommune.

ENERGINET/DK

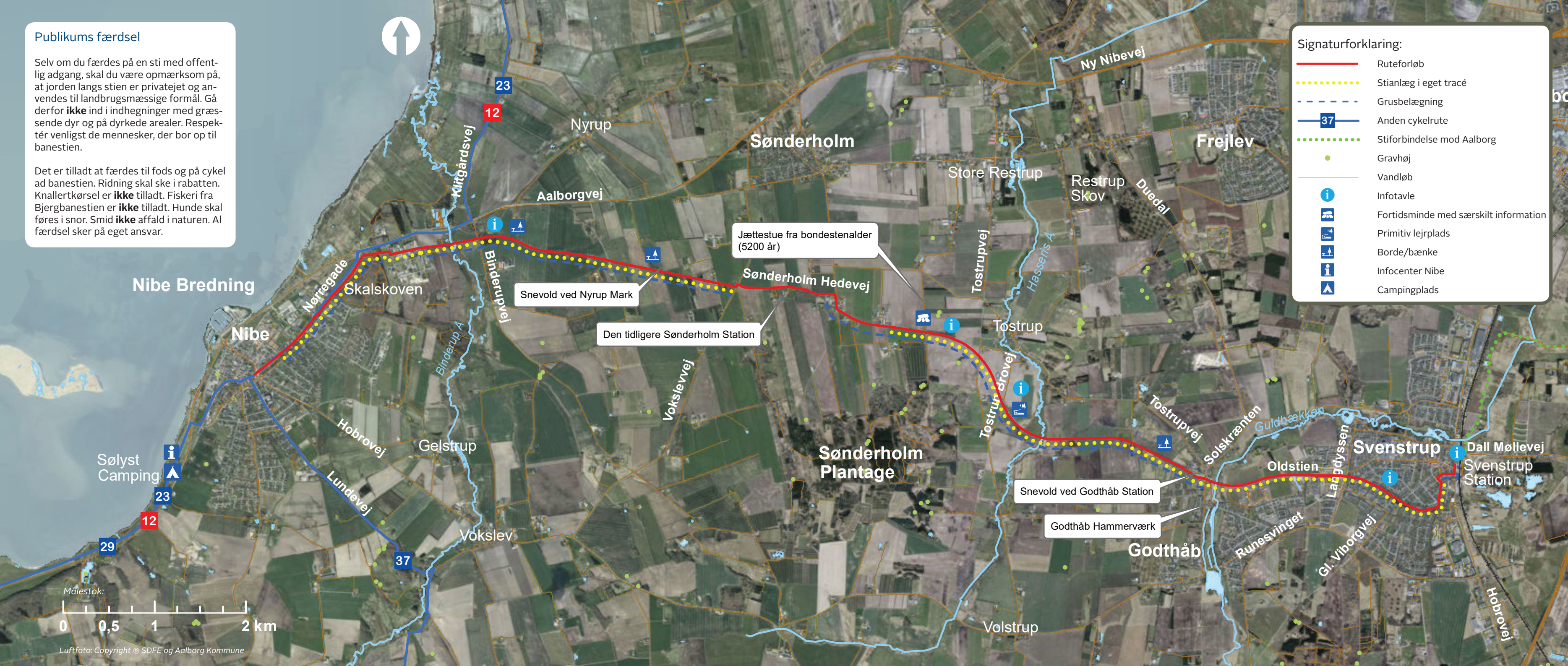
Den A. P. Møllerske Støttefond

Kilder anvendt til beskrivelse af Bjergbanens historie: <http://www.baner-omkring-aalborg.dk> og P. Jørgensen: Jernbanen Års-Nibe-Svenstrup, Lokalhistorisk Forening 19. årgang nr. 2 1994.

Publikums færdsel

Selv om du færdes på en sti med offentlig adgang, skal du være opmærksom på, at jorden langs stien er privatejet og anvendes til landbrugsmæssige formål. Gå derfor **ikke** ind i indhegninger med græssende dyr og på dyrkede arealer. Respekter venligst de mennesker, der bor op til banestien.

Det er tilladt at færdes til fods og på cykel ad banestien. Ridning skal ske i rabatten. Knallertkørsel er **ikke** tilladt. Fiskeri fra Bjergbanestien er **ikke** tilladt. Hunde skal føres i snor. Smid **ikke** affald i naturen. Al færdsel sker på eget ansvar.

Signaturforklaring:

- Ruteforløb
- Stianlæg i eget tracé
- Grusbelægning
- Anden cykelrute
- Stiforbindelse mod Aalborg
- Gravhøj
- Vandløb
- Infotavle
- Fortidsminde med særskilt information
- Primitiv lejrplads
- Borde/bænke
- Infocenter Nibe
- Campingplads